

บทที่ 5



สรุปเสนอแนะ

### บทสรุป

1. การกำหนดความหมายของคำว่า “ทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดี” นั้น เมื่อพิจารณาในคดีแล้วจะพบว่า ไม่ว่าจะ เป็นบทบัญญัติของกฎหมายภายในหรือบทบัญญัติของกฎหมายระหว่างประเทศได้พยายามที่จะกำหนดให้มีความหมายกว้างมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อประโยชน์ในการให้ความคุ้มครองทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดี
2. การกำหนดว่าสิ่งใดเป็นทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดีนั้นจะใช้เกณฑ์ “อายุ” เป็นมาตรฐาน ( standard ) เพราะเป็นสิ่งที่พิสูจน์ได้ง่ายและมีความแน่นอน
3. ความจำเป็นหลักในปัจจุบันที่ทำให้รัฐมุ่งที่จะให้ความคุ้มครองทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่จมอยู่ใต้ทะเลก็เนื่องมาจากการบุกรุกทำลายแหล่งทรัพยากรจากพวกนักล่าสมบัติ
4. ในปัจจุบันยังขาดบทบัญญัติของกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการให้ความคุ้มครองทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่จมอยู่ใต้ทะเล
5. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 แม้จะได้มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดีไว้ก็ตาม แต่ด้วยบทบัญญัติของกฎหมายยังขาดความชัดเจนแน่นอน
6. ความพยายามของรัฐต่างๆ ในการที่จะอ้างบทบัญญัติของกฎหมายระหว่างประเทศในเรื่องต่างๆ เช่นการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล ( marine scientific research ) เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เรื่องเสรีภาพในการเดินเรือ ( freedom of navigation ) เหล่านี้

เพื่อปกป้องคุ้มครองทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดียังเป็นเรื่องที่ยังไม่ประสบความสำเร็จในทางปฏิบัติ เนื่องจากข้อขัดข้องของบทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องนั่นเอง

7. การที่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ข้อ 303 บัญญัติอ้างถึงกฎหมายที่เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดีไว้หลายเรื่องทำให้เกิดความสับสนในการนำกฎหมายมาใช้บังคับ ทำให้ขาดการปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน

8. เนื่องจากแนวปฏิบัติของรัฐต่างๆ เกี่ยวกับการอ้างอำนาจรัฐเหนือทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่แตกต่างกันทำให้ผลทางกฎหมายที่เกิดขึ้นในกรณีที่เกิดข้อพิพาทจึงแตกต่างกัน

9. แนวความคิดที่แตกต่างกันของรัฐต่างๆ เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดีเป็นอุปสรรคต่อการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองทรัพยากรดังกล่าว ทั้งนี้จะเห็นได้จากข้อโต้แย้งในระหว่างการประชุม UNCLOS ของกลุ่มประเทศที่มุ่งจะให้ความคุ้มครองทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่จมอยู่ใต้ทะเลเช่น กรีก เคปเวอร์ด ที่ต้องการขยายอำนาจรัฐออกไปในเขตไหล่ทวีปหรือแม้กระทั่งในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ แต่ได้รับการคัดค้านจากกลุ่มประเทศมหาอำนาจ เช่น สหรัฐอเมริกา เพราะเกรงว่าจะเป็น การมุ่งขยายอำนาจรัฐออกไปในเขตไหล่ทวีปและเขตเศรษฐกิจจำเพาะซึ่งเป็นการขัดต่อหลักการในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982

10. การที่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 มิได้ให้คำนิยามของการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล (marine scientific research) ไว้ก่อให้เกิดผลดีและผลเสียดังนี้คือ

ผลเสีย ก็คือทำให้เกิดปัญหาในการที่จะกำหนดว่าการกระทำอย่างไรเป็นการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล (marine scientific research) ซึ่งมีผลถึงการวินิจฉัยว่าการขุดค้นทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดีเป็นการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลหรือไม่

ผลดี ก็คือรัฐชายฝั่งสามารถกำหนดว่าการกระทำใดเป็นการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล(marine scientific research)ได้ตามความเหมาะสม เพื่อควบคุมการวิจัยในเขต

เศรษฐกิจจำเพาะของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของการขุดค้นทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดี หากรัฐใดเห็นว่าเป็นการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล (marine scientific research) ก็ สามารถห้ามมิให้รัฐอื่นเข้ามาทำการขุดค้นได้ ถ้าไม่ได้รับความยินยอมจากรัฐชายฝั่ง

11. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 กำหนดหน้าที่ให้รัฐต่างๆ ให้ความคุ้มครองทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดี แต่ถ้าหากรัฐใดรัฐหนึ่งไม่ให้ความร่วมมือ กฎหมายก็มิได้กำหนดมาตรการในการลงโทษ (sanction) ไว้อย่างชัดเจนเพียงพอ

12. บทบัญญัติของกฎหมายภายในของไทยคือพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ยังไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 แต่อย่างไรก็ตามการบัญญัติกฎหมายดังกล่าวก็จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างแนวปฏิบัติอันจะนำไปสู่กฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศต่อไป

#### ข้อเสนอแนะ

1. บัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดีทั้งในระดับสากลและในระดับกฎหมายภายใน

ในระดับสากลนั้นกฎหมายควรมีสาระสำคัญดังนี้คือ ควรจะกำหนดคำนิยามของคำว่าทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่จมอยู่ใต้ทะเลให้มีความชัดเจนแน่นอนและครอบคลุมเพียงพอต่อการให้ความคุ้มครอง

บทบัญญัติของกฎหมายควรจะกล่าวถึงการอ้างอำนาจรัฐและอำนาจกรรมสิทธิ์เหนือทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดีไว้ให้ชัดเจน และต้องมีการกำหนดบทลงโทษแก่รัฐสมาชิกที่มีได้ปฏิบัติตามพันธกรณีตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

ในระดับกฎหมายภายในนั้น รัฐชายฝั่งควรบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่จมอยู่ใต้ทะเลโดยตรงและจำเป็นต้องขยายอำนาจรัฐของตนออกไปในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ถึงแม้ว่าการบัญญัติกฎหมายในลักษณะดังกล่าวจะเป็นการขัดต่อ

หลักกฎหมายทะเลก็ตาม แต่เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายห้ามไว้ จึงถือว่ารัฐชายฝั่งสามารถกระทำได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการให้ความคุ้มครองทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่จมอยู่ใต้ทะเลซึ่งถือว่าเป็นมรดกอันร่วมกันของมนุษยชาติ

2. ในกรณีที่ยังไม่สามารถจัดทำอนุสัญญาระหว่างประเทศที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปเช่นอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล รัฐต่างๆควรทำความตกลงในรูปของสนธิสัญญาทวิภาคี หรือพหุภาคีระหว่างรัฐที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกันเพื่อเป็นเครื่องมือในการให้ความคุ้มครองทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่จมอยู่ใต้ทะเลให้บังคับไปพลางก่อน ทั้งนี้นอกจากจะเป็นการแก้ปัญหาในเบื้องต้นได้แล้วยังเป็นการสร้างแนวปฏิบัติ (state practice) ให้เกิดขึ้นอันจะนำไปสู่การพัฒนาเป็นกฎหมายจารีตประเพณีต่อไป

3. ให้รัฐต่างๆ ให้ความร่วมมือกันในด้านการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่จมอยู่ใต้ทะเล เช่น การจัดทำโครงการระหว่างรัฐในการขุดค้นทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่จมอยู่ใต้ทะเล ให้ความช่วยเหลือทางด้านผู้เชี่ยวชาญแก่รัฐที่ขาดความพร้อมในการขุดค้นทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดี

4. ส่งเสริมการให้ความรู้และความสำคัญและประโยชน์แก่ประชาชนเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่จมอยู่ใต้ทะเล

5. กำหนดบทลงโทษแก่ผู้ที่ให้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่จมอยู่ใต้ทะเลแก่นักล่าสมบัติ และให้รางวัลแก่ผู้ที่ให้ข่าวสารแก่ทางราชการเพื่อคุ้มครองทรัพยากรดังกล่าว